

SOLIA

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL TĂRĂNESC

Red. și Administrația:

Str. Gh. Barițiu No. 1,
Telefon: No. 14 - Orăștie.

Apare săptămânal sub îngrijirea
unui comitet de redacție,
Director: Dr. ALEX. HERLEA

ABONAMENTE:

pe 3 luni 30 lei — pe 6 luni 60 lei — pe 1 an 120 lei.
pentru țărani 50 lei pe an, pentru Inst. și Aut. 200 pe an.
EXEMPLARUL 2 LEI.

Cine nu poate jertfi ceva din
al său, ceva la care el însuși
ține, acela nu e în stare să lu-
creze pentru trebuințele mai
înalte ale poporului și ale se-
menilor lui.

Un an nou.

Fiecare om ca și fiecare po-
por cu ocazia unui sfârșit de an
așteaptă dela anul ce vine mult
dorită „fericire”. După războiu
am trăit ani grei și din an în an
ne spuneam că greutățile sunt na-
turale, că criza să explice dar că
odată cu vindecarea tuturor răni-
lor economice produse de măce-
lul mondial, situația se va îndrepta.
Așa am crezut mulți și la anii
1928—1930 și pe urmă anii 1931
și 1932 aduseră cu ei încetarea
de plăți a particularilor și la un
moment dat și a Statului. Banii
dispăruseră complet, nimic nu mai
avea preț, țăranii nu mai aveau
cu ce să-și cumpere sare și petrol
și Dl Iorga Prim Ministru pe a-
tunci, celor nemulțumiți le reco-
manda să se arunce în apă.

După doi ani de complectă
stagnare creditul a început să re-
învie încetul cu încetul. Toate spe-
ranțele în interior și exterior se
concentrau mai ales asupra situa-
ției economice până la 1935.

În anul 1935 Societatea Na-
țiunilor era încă o instituție în ro-
lul pacificator al căreia credea o
lume întregă. Atunci se iviseră
primele neputințe. Așteptam ca în
anul 1936 printr-o acțiune ener-
gică și înțelegătoare a statelor,
prestigiul ei să fie refăcut. În loc
de aceasta ne a fost dat să ve-
dem cum nici nu s'a terminat bine
războiul Italiei cu Abisinia și un
alt războiu mai crâncen și mai
floros a izbucnit în Spania.

În interior în anul 1936 țără-
nimea a făcut cunoștință cu urgen-
ța fiscală care nu s'a mai cunoscut
de pe vremea Fanariștilor.

Câteva fraude mari și răsună-
toare în cari erau amestecați atât
ștafrîșii al partidului liberal sau
laalți funcționari — au amărât și
mai mult viața bieților contribuabili.

În județul nostru alegerile dela
începutul anului au constituit un
punct luminos, nu numai pentru că
am arătat forța unui mare partid
democrat ci și pentru că cetățenii în

majoritatea lor nu s'au lăsat nici
terorizați și nici cumpărați ci au
știut să deie samavolnicilor un
răspuns usturător.

Acum la începutul anului 1937
războiul din Spania nu numai că
nu-i terminat, dar azi toată lumea
e convinsă că cele două tabere
sunt sprijinite din afară, una de
Ruși și cealaltă de Germani și
de Italieni. Interesul pe care aceste
trei popoare îl pun în războiul
din Spania dă de gândit. Popoa-
rele pare că ar fi cuprinse iarăși
de neastâmpărul din 1912—1913.

În interior un guvern lipsit de
autoritatea morală, necesară unor
 asemenea vremi, își trăiește ul-
timele zile. Perspectiva unor ale-
geri generale parlamentare, jude-
țene, comunale, profesionale, cu
tot cortetul lor de inconveniențe,
dela cari însă așteptăm totuși o
situație internă mai bună, mai
aigură.

Noi, cei dela această gazetă,
vom lupta și pentru mai departe
cu lipsa de înțelegere a dlui Cen-
sor și cu greutățile generale, pe
cari le întâmpină în asemenea
vremi majoritatea publicațiilor,
pentru a informa onest și cura-
jos pe cetitorii și pentru a ne
servi Ţara.

L. Dănșoreanu.

Liberalii își fac socotelile de plecare

Toată lumea știe că peste 3 luni
s'a împlinit sorocul liberalilor. Ast-
fel ei acum își fac socotelile de ple-
care. — În mare grabă voiesc să mai
facă câțiva miniștrii dintre acei libe-
rali cari nu au ajuns până acum
și să-și câpătuiească în grabă pe acei
partizani pe cari nu i a putut câpă-
tuli până acum. — Ei o fac aceasta
fiindcă se pregătesc de o opoziție
lungă și își dau seama că în curând
nu mai poate fi vorba de venirea lor
la putere.

Că lumea să nu bage de seamă
că să pregătesc de plecare mereu
anunță că încă nu vor pleca dela pu-
tere, deși toată lumea știe că în A-
prilie se împlinesc a 4-a sesiune a
parlamentului și că atunci trebuie să
plece și guvernul ori vrea ori nu.

Omagiul organizației noastre d-lor Ghiță Pop și Pan Halipa

Organizația Partidului Național-Tărănesc din jud.
Hunedoara, din prilejul regretatei întâmplări dela
Camera și Senat a adresat d-lor Ghiță Pop și Pan
Halipa, următoarele scrisori omagiale:

Domnule Sale Domnului

GHIȚĂ POP, deputat de Hunedoara
București.

Domnule Deputat!

Agresiunea atât de brutală, al că-
rei victimă ați fost, chiar în parla-
mentul țării în ziua de 9 Decembrie
1936, ne inspiră serioasă îngrijorare
asupra decadenței celui mai înalt for
constituțional al nostru, cum și a-
supra compromiterii neghioabe a
prestigiului statului Român. Indivizi
fără nici un rost și vocațiune în viața
noastră publică, ajunși pe calea de-
mogogiei criminale și a terorismului
hulgenic în parlamentul țării, și aci
susținuți de un șef al lor de aceeași
fașină, care dacă odată a fost poe-
tul nesincer al pătimirii noastre, a-
stăzi el însuși e o grea și prea urâtă
pătimire pentru prea răbdătorul neam
românesc — ei nu mai știu să facă
deosebire între tavernele destrăbă-
lării și speluncile de apăși între lo-
cul înalt care e sanctuarul suverani-
ității națiunii române, ci așigând un
naționalism de o falșitate conștientă,
ei cred că prin acesta pot ajunge la
stăpânirea țării, fără a avea intel-
gența de a cunoaște, cari sunt con-
dițiunile, pentru ca viața noastră pu-
blică să se îndrepte spre ordinea de
drept și cea morală. Pentru acest
motiv, ei asemenea bestiolilor din
junglă atacă pe patrioții noștri lumi-
nați și incereși, cari pun degetul pe
rânde, din care sângerează provin-
ciile țării, de pe urma regimului săl-
batic și tratamentul colonial instă-
pănit și ținut în permanență și con-
tinuitate de guvernele nefaste ale re-
gimului tradițional liberal dar mai
ales de cel actual, cocoșat la putere
în modul cel mai sinistru și surprin-
zător chiar și pentru partidul său
propriu. Ei cu o totală lipsă de di-
scernere nu sunt în măsură de a în-
țelege, că descoperirea suferințelor
profunde, ce năpăstuiesc provinciile
țării e o operă constructivă prin sco-
pul ce vrea să atingă, guvernarea
țării după principiile cele mai proprii
de a produce mulțumirea cetățenilor.
Supremul factor în agregarea și con-
solidarea unirii sufletești, fără care
Statul Român nu poate avea nici o

coherență și nici o consistență, ci fa-
talmente este condamnat la o des-
compunere, devenind pradă a duș-
manilor de jur-impriejur.

Interpelarea Dvoastră cuprinde o
serie de adevăruri de sfîinție evan-
ghelică, cari vor trebui să ieie loc
pe paginile istoriei ne falsificate.

Pentru aceste considerațiuni noi
avem convingerea, că actul Dvoastră
de curaj, prin care ați tălmăcit în
parlament tratamentul nedrept și săl-
batic, de care are parte mândrul,
Scumpul dar îndureratul nostru Ar-
deal, din care act a rezultat apoi
martiriul Dvoastră, îndurat prin actul
de brutalitate bestială al unor indi-
viz, pentru cari actele de rușine și
josnicie constituie o virtute, — e o
binemeritare dela patrie, care este
cuminte și judecă cu dreptate.

Inspirați de vredniciile Dvoastră
din trecut pe terenul naționalismului
și al patriotismului luminat, Vă ad-
mirăm curajul de acum, prin care
ne-ați creat un special titlu de mân-
drie de a Vă avea deputat al nostru,
de Hunedoară și Vă aducem oma-
giile noastre de profunde mulțumiri
și recunoștință pentru apărarea drep-
turilor și libertăților noastre ale Ar-
delenilor cum și pentru expunerea
devotată a Dvoastră de a face să
fim tratați după vrednicia și aportul
nostru cultural, intelectual, moral și

economic, cu cei cari au contribuit în așa mare și prea valoroasă măsură la întemeierea României Mari.

Vă rugăm Domnule Deputat, să persistați și în viitor în enimația devotamentului și curajului de a fi apăratul Ardealului împotriva împilării

Domnului Sale Domnului

PANTELIMON HALIPPA

Senator, f. Ministru

Chișinău (Basarabia).

Domnule Senator!

Cu jena, ce ne-o inspire adevăratul sentiment național și patriotic, ne gândim la invectivele și bruscăriile, cu cari ați fost tratat în ședința maturanului corp dela 18 Dec. 1936, când acest corp leguitor, chemat a reprezenta și realiza maximul de experiență și înțelepciune politică în conducerea vefii de Stat, a fost degradat de unii membri ai lui la treapta de local al necuviinții groabe. Nici nu ne-au surprins prea tare injuriile și insultele, ce curgeau puvoiu asupra Dv. deoarece autorii principali ne sunt bine cunoscuți, îndeosebi după închipuirea sa de Dumnezeu trimisul apostol Nicolae Iorga prin exhibitile histerice cum și prin trăsnirile naționalismului său patentat de marcă non plus ultra cum și prin firea lui exclusivistă, mânișoasă și ultra vanitoasă până la gradul maladiei. Oameni de așa o plămădeală au plăcerea sadică de a detracta în permanență pe conducătorii firești, de mare valoare și competență ai provinciilor și nu-și dau seama, oricât de mult ahtază ei titlul de pater patriae, că sesizarea guvernului din orice timp asupra negrelor mizerii, în ca i au fost confundate provinciile unite din propria lor determinare cu vechiul regat, e o operă de înalt patriotism, căci pretinde o guvernare a țării după principiile de drept și morală proprii de a produce mulțumirea cetățenilor, singura s.mjire, din care se poate naște îndrăgrea țării și unitatea în vibrațiunile sufletești.

Noi considerăm, că Dvoastră, Domnule Senator, ați împlinit o datorie sacră către țară, când ca sincer devotat, proeminent și competent reprezentant al Basarabiei, provincie, care cântec de jale și-a făcut din răpirea ei dela sânul mamei și care în același cântec era în florii fericirii de a reveni odată la sânul de mamă, — ați arătat cu degetul asupra

de oriunde ar veni ea.

Pentru Organizația Partidului Național Țărănesc din jud. Hunedoara.
Deva la 31 Decembrie 1936.

ss. Dănșoreanu, ss. Dr. I. Pop
secr. general. prim vice-pres.

regimului nefast și tratamentul colonial, de care provincia revenită are parte, sub stătinirea guvernului actual, care constituie o plagă egipteană pentru sărmana țară. Toți cei cu patriotismul integru și nefalsificat vă înțeleg, vă aprobă și vă aplaudază.

Să nu vă supere nici câtuși de puțin, că nu vi-se va mai întinde o mână, care și până acum s'a îndreptat către Dvoastră mișcată de o afecțiune bizantină, bine calculată. Ferească Dumnezeu, ca asanarea așteptărilor juste ale Basarabiei să stee la discreția aceluia, care vă sancționează cu hotărîrea sa de a vă lipsi de înalta lui condescendență, întinzându-vă mâna pentruca D-Voastră să comiteți apostazia de a vă renega trecutul, prin care ați devenit simbolul provinciei Basarabia și de a părăsi postul de datorie. Resignați deci, fără îndurare în mână și prea vicleană și prea închipuit suverană, a cărei întindere către Dv. nu poate echivala cu dragostea și atașamentul acelor frați basarabeni ai noștri, cari și-au pus toată încrederea și toată nădejdea în cinstee, devotamentul, abnegațiunea și curățenia sentimentelor, însugiri, ce vă caracterizează și cari și nouă ne sunt binecunoscute.

Continuați deci cu aceeași însuflețire și energie de a fi apăratul Basarabiei, iar pentru curajul Dv. afirmat la 18 Dec. 1936, în reprezentarea și ocrotirea drepturilor, libertăților și a binelui basarabenilor, cari și ele se confundă cu binele general al Țării, — organizația noastră, prin adresa de față, vă transmite omagiile ei de profundă afecțiune și admirație.

Pentru organizația Partidului Național-Țărănesc din jud. Hunedoara
Deva, la 31 Decembrie 1936.

ss. Dănșoreanu, primvicepres.
secretar general. ss. Dr. Iustin Pop.

Di Ghiță Pop

despre problemele Ardealului.

Interesantele D-sale declarații pe marginea scandalului dela Cameră

Țin să-mi exprim mai întâiu de toate mulțumirile mele respectuoase Suveranului pentru gestul, foarte elocvent pe care l-a făcut zilele acestea prin dăruirea unei importante sume stracilor din Banat, Transilvania și Basarabia. Sunt sigur că intenția capului statului, făcută cu generozitate și discreție cu adevărat regală, va face, în noile provincii, cea mai frumoasă impresie. Ea demonstrează că dacă în parlament spiritul de partid aprinde pasiunile și întunecă mințile, deasupra taberilor politice mai este o instanță constituțională, la care nemulțumirile și durerile provinciale găsesc mângâiere.

Dar gestul Suveranului mai arată

un lucru important pentru noi: Regele nu confundă centralismul cu unitatea statului și lupta contra centralismului cu lupta contra unității naționale.

Confuzia dintre aceste două noțiuni, care a dat naștere scandalului prilejuit de anunțarea interpelării mele a fost poate, la unii parlamentari, izvorâtă din simplă ignoranță și a fost deci de bună credință. Este dureros și rușinos că mai sunt oameni cari după 18 ani dela unire, ajung parlamentari fără să cunoască deosebirea elementară dintre aceste două noțiuni atât de depărtate una de alta.

Decepție.....

Am avut cu deosebire un sentiment de decepție, când am văzut că un spirit distins ca d. Gh. Fojno a cărui notă caracteristică mi-se păruse că nu e numai onestitatea sufletească ci și o pregătire superioară, a pusu cădea victimă unei confuziuni voi create și să se facă ecoul unor pasiuni turburi.

Dar pe lângă elementele, al căror mobil a fost numai o ignoranță prea puțin scuizabilă, cei cari au provocat și alimentat scandalul cu premeditare și cu calcul politic au fost pe lângă unii majoritari, membrii partidului național-creștin.

Este învederat că nu vom putea acuza pe dl Nichifor Robu că n'a pătruns deosebirea dintre definițiunea centralismului și a unității de stat, Știm cu toții că țaria d-sale este în alt domeniu decât în acela al subtilităților de asemenea ordin. Să nu cerem deci nimănui mai mult decât poate da.

Am însă convingerea că șeful d sale, dl Goga este prea bine lămurit asupra deosebirii dintre manifestarea nemulțumirilor ardelenze și bănățene și dintre manifestarea unor tendințe de destrămare sau rupere de statul român. D-sa știe bine că ceace am spus avea o bază reală și că eram perfect legitimat să spun. Mai mult, d-sa însăși spusese, în mai multe rânduri lucruri asemănătoare, atât în parlament cât și în afară de

parlament ultima oară chiar în cursul acestui an, la un congres economic al Ardealului și Banatului, unde a vorbit mi-se pare chiar mai accentuat decât mine. Dar când o spune d-sa, se servește cauza superioară a patriei și a naționalismului: când o spunem noi este un act subversiv și de trădare.

Această versatilitate a convingerilor dlui Goga nu mă surprinde. De 18 ani dsa a urmărit un singur lucru: să distrugă partidul național apoi partidul național-țărănesc, să surpe piedestatul pe care Ardealul și Banatul l-au înălțat pe d. Iuliu Maniu și vechiul regat pe d. Ion Mihalache.

În lupta aceasta orice temă, orice platformă, este potrivită și bine venită. Acesta e motivul pentru care ne-a părăsit dela fațeput în 1920, acesta e motivul neîncetărilor lui articole și cuvântări contra d-lui Iuliu Maniu, și tot asta l-a făcut să se lege de cămașa curată a d-lui Mihalache.

De aici transformările și apostaziile, cari i-au întunecat figura, atât dată atât de luminoase în literatură. Așa se explică faptul că a căutat întâiu pe clacă în poezie, pentru ca apoi să servească pe boeri și pe clocoi în politică. Și tot asta l-a făcut să mă persecute cu ura sa mai ales dela ultima șlegere dela Hunedoara și să mă declare rău patriot, comunist și „jidan”.

(Urmare în pag. 3-a).

De vorbă cu „Moș Crăciun”

25 Decembrie 19—.

Aminirile adrobesc
Ua biet suflet omenesc!...

Dragă S....!

Recunosc însămi, că n'am fost — bun în anul ce tocmai se termină, ba mai vitros am fost rău... foarte rău:

Între condițiuni — nepriețelnice m'am delectat prea... fără saț în farmecul nefăchiptul de... dulce a — doi ochi, negri, ca mura câmpului!...

Cu toate acestea sau poate tocmai de aceea, „noaptea'n vis, ca'n paradis” m'a cercetat „Moș Crăciun”:

„Am venit”, mi sice cu bândejă și duoșe, „să-ți măngâi sufletul și să-l întăresc. Deci spune-mi fule, ai pe lume ființe... scumpe, — „la cari te gădești mult?”

Eu — crezând, că-l pot amăgi și pe dânsul, precum într'o anumită

chestie facere să amăgesc pe toți oamenii, ba chiar și.. propriul meu suflet, am răspuns timid și foarte incurcat: Da, Doamne, am surori și prieteni și.. pe Zenuja! (Aceasta, o copilă de 6 anișori.)

„Tim”, face dânsul, cam măhăit, „dar la Sofica nu te gădești, nici nu te-ai gădit vr'o dată?”

Văzindu-mi sufletul descoperit, am simțit, cum deodată mi se urcă sângele în față, roșindu-o. Cu vocatremurândă și găgăvind, am răspuns: M'am gândit... nițelas, pe timpul culesului de cravate!... Ceva mai târziu, pare-mi-se prin 30 August, mi s'a făcut un nedelicat avertisment, că dacă.., că adeva nu-i permis să mă mai gădesc la cânsal... Ș dacă nu-i permis, nu mă mai gă-gădesc, pur și simplu nu mă mai gă-gădesc!...

„Fule”, sice iar volul Dumnezeirei, încreștându-și fruntea, în sema de măhnire, dar totuși într'un ton dumnezeesc, „fule, vrei să ascuni în inima ta o taină, un adevăr, o rană cumplit de dureroasă! E însă lezardar! Noi, cămuitorii văzduhului, toate le șum. Și tocmai fundeă nu aști potrivit a desvăia în fața muritorilor acei adevăr, care facepe, a nu mai avea destul spațiu în inima ta, deci aceasta inimă este amenințată să se despice: e păcat să ținuești ceva în fața Dumnezeirei! Dar mai presus de toate e foarte primejdios pentru sănătatea ta, să nu lași să... țășnească adevărul incontestabil!..

În fața convingătoare și stinței admonestări, n'am mai putu rezista, omenește judecând, na se mai poate rezista! Mi-am înălțat inima spre Domnul, Sofica drage, și am măsurat cu evlavie: Doamne, înaintea Ta este toată simțirea mea; Iatregă mea

ființă este cu desăvârșire cuprinsă de un sfânt fior de iubire față de Sofica, fără de a-mi putea da seama — în urma avertismentului din 30 August, — dacă acest puternic sentiment mai are vr'un scop, vr'o soluție! Sunt însă, că aerul, ce-l respir în apropierea dânsel, 'mi delectează sufletul! Și aș dori, ca acest deliciu să se perpetueze la infinit! Când sunt mai departe de ea, ziua, dar mai ales în nopțile lungi de insomnie, toată simțirea mea, toată gândirea mea e concentrată asupra ei!..

E adevărat, că după avertismentul din 30 August, pe când n'o iubiam cu dor nebun, am încercat cu oarecare succes, să o ajung din inima mea. Sofica, anturajul ei a cultivat, a alimentat sentimental iubirei față de dânsa, până ce acesta simțire a ajuns la dimensiunile unui colos! Și nici acum și nici odată nu pot crede, că această alimentare a iubirei a fost o

O calomnie.....

— Apropos, ne puteți lămuri chestiunea aceasta?

— Dacă ați fi primit invitațiile sale repetate de a-l urma, părăsind partidul național respectiv partidul național-țărănesc, astăzi eram bun patriot și român cași dl Tilică Ioanid sau ca dl Ursiceanu — unul grec și celălalt armean (lucru pe care de altfel personal nu-l consider nici compromițător, nici rușinos). Cei care e mai urât însă, e când d-sa — și mi se pare și dl Șeicaru — mă face „fiul evreicei Franc din Poiana Strată”.

Nu vom urma pilda dlui Goga,

Intre dnii Hitler și Goga

Am spus mai de mult și în plină Cameră că, dacă ați avea sânge evreesc nu l-ați socoti ca un fapt compromițător. De altfel, de când numele de Frank e dovadă de sânge evreesc?

Hitler are doi miniștri în cabinetul său cu numele Frank. Pentru ce nu i-a imputat dl Goga aceasta, când a stat de vorbă cu el la Berlin? Probabil pentru că s'a temut că Hitler l-ar putea întreba dacă șeful dr.

CUM SE MAGHIARIZAU NUMELE ROMÂNEȘTI

Și ca să trecem la țara noastră, amintesc că în Senatul român avem și azi un reprezentant al Moldovei cu numele de Ioan Franc (înlocuitorul meu), român ortodox cel puțin de trei generații.

În ce privește pe bunicul meu Ioan Franc, el a fost episcopul bisericii ortodoxe române din Târgul Secușc pe jumătatea secolului 19. Evreii nu se românizează în Ardeal nici astăzi, după 18 ani de stăpânire românească. Ce ar fi putut să-i determine pe un evreu să se româneze, adică să treacă în tabăra unui popor asuprit, înainte de anul 1848 și aceasta încă într'un ținut atât de puțin românesc ca secușca?

— Atunci de unde numele Franc?

— Foarte simplu. Se știe că în secușca, de unde sunt originari, existau un mare număr de români care erau — fie complect maghiarizati, fie pe cale de maghiarizare, proces de desnaționalizare care începe și cu scrierea numelor de către autorități în ungurește. Astfel foarte multe nume românești au fost schimonosite, ca:

Raduly din Radu, Nyaguj din Neagu, Mate din Matei, Pulugor din

nu vom vorbi de părinții d-sale. Pastrează un sincer respect pentru venerabila matroană care e mama d-sale și mă închin la fața durerii care i-a umbrat sufletul prin pierderea unui fiu iubit. Las însă la aprecierea tuturor să judece delicatețea și eleganța d-lui Goga, care în căutarea de arme contra mea, a crezut potrivit să vorbească de mama mea „evreică”, deși știe bine că atât ea cât și părinții ei au fost români ortodocși. Eu pot să fac această dovadă până când d-l Goga pe care l-am somat nu mi-a putut face dovada contrarie.

Frank, cu care dl Goga are plăcerea de a fi coleg în consiliul de administrație al societății „Mica” e tot evreu? Dar dl dr. Frank, care e șeful grupului parlamentar hitlerist al germanilor sudeți din Cehoslovacia (prezidat de Henlein) nu poate fi evreu pentru același motiv pentru care nu pot fi evrei miniștrii d-lui Hitler.

Plugaru, Vancsa din Vania, Bokor din Bucur, Borbath din Birbat, Enky din Enache, etc. Tot astfel Frâncu a devenit Frank sau Franc formă care a fost impusă bunicului meu, întrucât ortografia și limba ungurească nu cunosc sunetul românesc.

TĂRIA UNEI CONȘTIINȚE.

Dacă, cu toată școala ungurească și nemțosească prin care au trecut trei generații și cu tot mediul străin într'un județ cu peste 80 la sută populație ungurească, s'a păstrat într-o familie conștiința națională cred că acest fapt singur, este de ajuns spre a demonstra puterea tradiției ei despre originea ei românească.

Actualmente în secușca dl dr. Anghelescu a început o puternică acțiune de românilizare a celor pierduți. Trebuie o mare doză de credință și de patimă pentru a declara azi străinii pe cineva care, în ciuda politicilor de maghiarizare, a știut să-și păstreze sentimentele românești și, în epoca asupririi, a luat parte activă la lupta pentru eliberarea națională. (Din „Zorile”).

(Urmare în Nr. viitor.)

De Ilie Lazăr îi pune la punct pe Vaidiști

De Ilie Lazăr tribunul maramureșan într'o cuvântare pe care a ținut-o Duminecă la Vișeu-de-sus a pus din nou la punct pe Vaidiști. Reproducem aici partea cea mai interesantă din cuvântarea dlui Ilie Lazăr.

— Cum îndrăznește d. Vaida, lup-tătorul în fața căruia tinerile generații din Ardeal s'au închinat întoideana cu cea mai mare evlavie, să vină ezi și cu cinismul său cunoscut și după actual de mâșnavă trădare pe care l-a făcut față de prietenul lui de peste 40 de ani și față de partidul pe care l-a servit o viață întreagă, să facă acum un apel pentru solidarizarea tuturor forțelor patriotice? El care în ultimul an a înscris cea mai rușinoasă pagină în istoria politicii românești?

Când a fost sincer d. Vaida, în 1931, când într'un fulminant discurs politic a declarat că Iuliu Maniu, sintetizează în persoana sa toate calitățile bune și cinstele ale poporului românesc, sau anul trecut când la Dej, l-a făcut pe același Iuliu Maniu un ipocrit și ticălos?

Îmi repugnă să calific acțiunea acestui om care a fost capabil să săvârșiască asemenea monstruoșități.

ANTISEMITISMUL FRONTULUI ROMÂNESC

În ceea ce privește „proporționalismul și antisemitismul grupării frontului românesc”, i-aș recomanda dlui Vaida să realizeze acest program în primul rând în anturajul d-sale și în special în acela al prietenilor d-sale ca Tilea, Hoțeganu, Mirto și ceilalți cari nu trăsesc decât de pe urma jldovilor.

D. GOGA NE DUCE SPRE AVENTURĂ

De dl dr. Ilie Lazăr, a precizat la sfârșitul cuvântării sale, că partidul dlui Goga, prin politica sa filo-germană, urmărește să arunce țara în cea mai tristă aventură. Partidul național-țărănesc însă cu puternicile forțe populare de care dispune, va ști să împiedice acțiunea dezastruoasă a acestei faimoase codițe a partidului liberal.

După cuvântarea celorlalți oratori președintele organizației din Sighet, a citit în entuziasmul indescriptibil al țărănilor din Vișeu-de-sus, telegramele cari s'au expedit Suveranului, dlor Mihalache, Iuliu Maniu, Mihai Popovici și dr. N. Lupu.

De ce este atacat Partidul Național-țărănesc Fiindcă toate part. știu frică de el.

Dacă celim gazetele celorlalte partide, vom vedea că toate atacă numai pe Partidul Național-țărănesc. De aceea ne-am pus întrebarea că fiind atâtea partide în țară, de ce nu se atacă între ele și de ce se năpustesc cu atacurile lor numai asupra Partidului Național-țărănesc. Explicația este următoarea:

partidele celelalte cum sunt de evaidiști, gogiști, averescanii, iorghisții, gardiștii, iunianiștii, argetolaniștii etc., sunt așa de neișemnate și așa de mici, încât nu-și pot asuma singuri răspunderea guvernării, fiindcă nu au nici oameni și nici popularitatea necesară. Toate aceste partide însă cred că dacă nu ar fi Partidul Național-țărănesc, — care întrunește toate condițiile necesare unei guver-

nări, — ar veni unul dintre ele la guvern. Așa dară cel mai mare dușman al tuturor partidelor mici, este Partidul Național-țărănesc, fiindcă este singurul partid serios și care poate veni la guvern.

Partidele mici văzându-și periclitată situația și fiindu-le frică de Partidul Național-țărănesc, nu se luptă și nu se atacă între ele, ci toate laolaltă atacă Partidul Național-țărănesc.

Totuși nouă nu ne pasă și mergem înainte, căci știm că mergem pe-o cale bună și făptuim cele mai bune în interesul Tării și a Neamului românesc.

Abonați „Solia”

trivoltate! Nu! Ci mai virtos sunt înclinat a crede, că Mefisto îndeplinește în jurul acestei chestii indeletnicirile sale diavolești! Pentru că Mefisto înlănțuiește inimile oamenilor, pentru ca apoi aceste inimi să se mistue în focul năprasnic al unei dragoste nenorocite!

Martor'mi este Ceriul, că eu m'am născut a încunja, a preveni aceasta înlănțuire sufletiască, făcând chiar și pe Solica atentă asupra consecințelor dezastruoase, ce le pot avea înlănțuirile sufletesti asupra vieții dăusei, asupra vieții mele. N'am putut, mi-a fost peste putință, să resist farmecului, ce se reflecță din privirea curată a ochilor ei! N'am putut rezista momentelor, pe care i anturajul dăusei, în ciuda avertismetului din 30 August, mi l-a făcut în repetate rânduri, spre a înghiți... veninul, ca apoi înveninat fiind, iar și iar să-mi alunge speranța fericirii visate!... Ajuto-

rul omenesc nu mă lăsa Doamne, ci Tu însu-Ti mă apără și mă păzește!

„Te înțeleg”, 'mi zice blândul sol pe șoptite, ca să nu-mi divulge secretul mărturisit, te înțeleg. Nu vă este dat vouă, oamenilor, să puteți aprecia fericirea din viața pământiască! În extazul, în care te afli, trebuie să faci ceva, o acțiune oarecare, spre a-ți descărca sufletul... Să tei deci din darurile mele un volum din poeziile poetului vostru favorit, Coșbuc, și să le predați Solicai. Cine știe... poate li vei cauza și dăusei câteva momente plăcute... Sigur e însă, că prin acest gest vei afla o ușurare a sufletului tău! Și dacă viața omenilor e plină de suferință, e de tot practic, ca dăusei să se năzuiască a-și îndulci viața, făcându-și cât mai dese momente senine și plăcute! Pace vouă! Și a dispărut în splendoarea Dumneșirii!..

Sofică dragă, îndeplinesc — porunca Dumnezeiască și dorința mea ferbinte, făcându-ți un neșemnat gest al profunde mele afecțiuni, trimițându-ți poeziile, dia care eu fre-donex fără facetare..)

Mădie ca un spic de grâu
Pe umeri pletele-l curg riu...
O, făcă Ceriul, ca să-ți fie viața un lung șir de momente senine și fericite!
MARINAR.

Brad, 24 Decembrie 1936.

„Behüt dich Gott! es wär zu schön gewesen;
Behüt dich Gott! es hat nicht sollen sein!”

A trecut mult timp dela aceasta convorbire, dela aceasta spovedanie!... Și cum acum iar ne aflăm în ajunul Crăciunului, ochiul inimii mele e atintit asupra trecutului... Multe schimbări s'au produs în viața ta, — multe svârcoliri cufacene în viața mea,

sub directa influență a demonului Mefisto.. Și cum anumite simptome mi te-au învederat înaintea ochilor inimii mele ca o jertfă — aparența e amăgitoare! — ca o jertfă a terripurilor mefistofelice, aș dori să știu, că în cazul dat, destinul tău a fost descătușat de sub influența satanică a acelor terripuri și că pășești mulțumită și fericită pe căile ce se pierd în... eternitate!..

Ah, Dumnezeule sfinte, de ce aprinși în sufletele oamenilor scntea dumnezeiască a iubirei, și atunci, când pe acești oameni nu-i poți face părtași fericirii, reale sau imaginare, pe care o produce iubirea?! De ce ai înzestrat flinjele omenesti ca inimi simțitoare? Dobitoacele sunt totdeauna fericite!..

„La vie c'est une riviere qu'on traverse á la nage. Ceux qui arrivent plutôt á l'autre bord sont les plus heureux!”
MARINAR.

